

Néhány gondolat a Máté 25,31-46-ról

Cserháti Máttyás

A Bibliának ezen része felveti azt a kérdést, hogy ki számít igaznak? Az emberi igazság tettekben rejlik? Abban, hogy enni adunk az éhezőknek, inni a szomjúhozónak, ruhát adni a mezíteleneknek? Talán ezek az igeszakaszok éppen ezt súgnák. A római katolikus teológia olyat állít, hogy az ember a törvény megtartása révén is üdvözülhet, így olyan emberek is elérhetik a mennyországot, akik nem követték Jézust, hanem Istennek tetsző, „jól eltöltött” életet éltek. II. János Pál pápa például azt állítja, hogy a Tíz Parancsolat megtartásával el lehet érni az üdvösséget. Ismeretes továbbá a római katolikus teológia számára az „anonim keresztény” fogalom, ami olyan embereket jelöl (mint például ateistákat), akik rossz példát láttak a kereszténységben, és otthagyták, de egyéni életükkel el tudják érni az üdvösséget.

Végülis, a kérdés azonban marad: ki számít igaznak? Olvassuk el Jób könyvének a legeslegesítő két mondatát: „Vala Úz földjén egy ember, akinek Jób vala a neve. Ez az ember feddhetetlen, igaz, istenfélő vala és büngyülő” (Jób 1,1). Így tehát Jób egy olyan ember lenne, aki megüti Isten mércéjét, azaz, hogy tökéletes legyen: „Ti azért legyetek tökéletesek, mint ahogy mennyei Atyátok tökéletes.” (Mt. 5,48)? De tudjuk, hogy egyik ember sem tökéletes, ha az ember rágondol a mai bűneire, rájön, hogy a gyakorlat erre rácáfol (Róm. 10,3). Jézus azt mondja a gazdag ifjúnak, hogy „Jézus ezt válaszolta neki: "Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, egyedül csak az Isten.” (Lk. 18,19). A Jób könyvének a 38., 39., és 42. fejezetében olvashatunk arról, hogy Isten mégis megdorgálja Jóbot, aki bűnbánatot tart, minekutána Isten újra megáldja őt. A Római 4,3 világítja meg a legjobban hogyan lehetünk egyszerre bűnösök illetve igazak Isten előtt: azért, hogy Isten Krisztusért tulajdonítja nekünk az igaz voltunkat: „De mit mond az Írás? "Hitt Ábrahám az Istennek, és Isten ezt számította be neki igazságnak.”

Olvassuk el a Bibliának egy olyan részét, ami a kálvinistáknak klasszikus igeszakasznak számít: „Még ugyanis meg sem születtek gyermekei, és nem tettek semmi jót vagy rosszat, de hogy az Istennek kiválasztáson alapuló elhatározása érvényesüljön, ne a cselekedetek alapján, hanem az elhívó akarata szerint, megmondatott Rebekának, hogy "a nagyobbik szolgálni fog a kisebbiknek", úgy ahogyan meg van írva: "Jákóbot szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem." Mit mondjunk tehát? Igazságtalan az Isten? Szó sincs róla! Hiszen így szól Mózeshez: "Könyörülök, akin könyörülök, és irgalmazok, akinek irgalmazok." Ezért tehát nem azé, aki akarja, és nem is azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené. Mert így szól az Írás a fáraóhoz: "Éppen arra rendeltelek, hogy megmutassam rajtad hatalmammat, és hogy hirdessék nevemet az egész földön." Ezért tehát akin akar, megkönyörül, akit pedig akar, megkeményít. Azt mondod erre nekem: "Akkor miért hibáztat mégis? Hiszen ki állhat ellene akaratának?" Ugyan ki vagy te, ember, hogy perbe szállsz az Istennel? Mondhatja-e alkotójának az alkotás: "Miért formáltál engem ilyenre?" Nincs-e hatalma a fazekasnak az agyagon, hogy ugyanabból az agyagból az egyik edényt díszessé, a másikat pedig közönségessé formálja? Az Isten pedig nem haragját akarta-e megmutatni és hatalmát megláttatni, és nem ezért hordozta-e türelemmel a harag eszközeit, amelyek pusztulásra készültek?” (Rom. 9, 11-22)

Ebből világos, hogy az üdvösség nem alapszik semmilyen emberi tulajdonságra. Ezt erősíti meg a Róma 5,6: „Mert Krisztus, mikor még erőtelenek valánk, a maga idejében meghalt a gonoszokért”. Az embernek csak Krisztus érdeméért lehet üdvössége, aki eljött az Övéihez, aki tulajdonképpen nem is ismerték fel: „Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadják be őt.” (Jn. 1,11). Ez így ellentmond annak, hogy Isten kiválasztott népe eleinte még be se fogadták Jézust a saját soraikba, mert még hitetlenségükből meg kellett térniük, és a világosságba kellett jönniük, Jézus színe elé.

Az írásnak témát adó igeszakaszban szó esik az emberiség két csoportjáról; azokról, akik tagadták Jézust, és akik ezért elkárhoznak, és azokról, akik felismerték Jézust, törődtek Vele, és akik üdvözülnek. Ennél a pontnál megint jó lenne feleleveníteni azt, hogy ha valaki megtér, az újjászületik, és „Ha jó a fa, jó a gyümölcse is, ha rossz a fa, rossz a gyümölcse is. Mert gyümölcseről lehet megismerni a fát. Viperák fajzata! Hogyan szólhatnátok jót gonosz létekre? Mert amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj. A jó ember jó kincséből hoz elő jót, a gonosz ember gonosz kincséből hoz elő gonoszt.” (Mt. 12,33-35) Továbbá Isten az Ő kiválasztáson alapuló kegyelméből még az Ő gyermekei számára előre elkészíti azok jó tetteit, hogy azokban éljenek. (Ef. 2,10). A hívő élet lényege hogy „hogyan élhettek az Úrhoz méltóan, teljes mértékben az ő tetszésére, és teremjetez gyümölcset mindenfajta jó cselekedettel, és növekedjetez az Isten ismeretében.” (Kol. 1,10). Egyébként itt érdekes megfigyelni, hogy az Ítélobíró Krisztus két csoportra osztja az embereket anélkül, hogy megvizsgálta volna tetteiket (32. igevers), és először az üdvözülőknek szól, hogy „Jertek én Atyám áldottai, örököljetez az országot, amely számotokra készítettett a világ megalapítása óta” (34. igevers).

Így tehát érthető a két csoport reakciója: az üdvözülők bánattal regálnak Jézus szavaira, öngazogatás nélkül, felemlegetve bűnös hiányosságukat: „Uram, mikor láttunk téged éhezni, hogy enned adtunk volna, vagy szomjazni, hogy innod adtunk volna? Mikor láttunk jövevénynek, hogy befogadtunk volna, vagy mezítelennek, hogy felruháztunk volna? Mikor láttunk betegen vagy börtönben, hogy elmentünk volna hozzád?” (37-39. igevers). Jézus így felsorolja tetteiket, amelyek a *hitüknek a gyümölcse*, ami a *Jézushoz való ragaszkodásukat jelképezte*. Szintén érdekes az elkárhozók válasza, vagyis inkább maga mentegetőzése, miszerint elterelik magukról a bűnösségüket, kérkedvén, hogy ők ugyan „Uram, mikor láttunk téged éhezni vagy szomjazni, jövevénynek vagy mezítelennek, betegen vagy börtönben, amikor nem szolgáltunk neked?” (43-44. igevers). Szegények, éhezők, betegek, börtönben ülők mindenhol körülöttünk vannak, így nincsen mentség, hogy nem tudunk senkin sem segíteni. A Biblia azt mondja, hogy „Aki tehát tudna jót tenni, de nem teszi: bűne az annak.” (Jak. 4,17). Bűnbeesett világunk tükéletlen formája az eredeti paradicsomban, de akkor is érvényben van Isten törvénye, és megköveteli annak betartását minden embertől. Így ha a jót elmulasztjuk, hiányosság nekünk, de ha azt megcselekedjük, akkor csak azt tesszük, ami kötelességünk „” (Lk. 17,9-10). Ha akár csak egy bűnt is megszegünk, úgy bűnösök vagyunk abban az értelemben is hogy az egész törvényt is megszegtük: „Mert ha valaki az egész törvényt megtartja is, de vét egy ellen, az egésznek megrontásában bűnös.” (Jak. 2,10).

Még egy utolsó gondolat: lehetetlen úgy üdvözülni, hogy nem is veszünk tudomást Jézus létezéséről. Éppen hogy Jézus személye az, ami vonzza az embereket a megtéréshez: az Ő áldozata, amit értünk vitt véghez a Golgotán, hogy meghalt a mi helyünkben a mi bűneinkért, mielőtt meg sem születtünk, teljesen érdemtelenül. Csak egy út van Istenhez, és ez maga Jézus: „Én vagyok az út, az igazság, és az élet; senki sem mehet az Atyámhoz, hanemha én általam.” (Jn. 14, 6). Továbbá a keresztyéni hívő élethez aktív bizonyoságtetés is szükséges: “Azokat, akik megvallanak engem az emberek előtt, én is megvallom majd mennyei Atyám előtt. De aki megtagad az emberek előtt, azt én is megtagadom mennyei Atyám előtt.” (Mt. 10, 32-33).